

Fig. 1. Bebyggelsen på Langli; fra venstre: ejerens hus, den nu nedlagte skole, opsynsmandens hus og den gamle forladte gård.

The habitations of Langli; from the left: the house of the owner, the abandoned school, the house of the warden and the old, abandoned farm.

Fuglelivet på øen Langli.

Af S. R. RASMUSSEN

(With a Summary in English: The Bird-life of the Island of Langli.)

Fraregnet en kort artikel af KAJ WESTERSKOV, som besøgte Langli i juni 1942 (D. O. F. T. **36**, 1942, p. 212), har der såvidt mig bekendt ikke været publiceret noget om denne noget af-sides beliggende øs fugle verden, og da dens fuglebestand i den mellemliggende tid har gennemgået adskillige ændringer, kan mine iagttagelser fra de senere år måske påregne nogen interesse.

I de 3 år, jeg har boet her i Esbjerg, har jeg flere gange, efter først at have indhentet ejerens tilladelse, hvilket er nødvendigt for at få lov til at gå i land, besøgt øen Langli, som ligger ca. 10 km nordvest for Esbjerg i Ho Bugt, adskilt fra Vesterhavet af halvøen Skallingen. Langli er ca. 3 km lang og ca. 600 m bred, og dens længderetning er fra nordvest mod sydøst. Da vandstanden varierer meget med ebbe og flod, indtil ca. 2 m, skal man tage nøje i betragtning at sejle derover ved højvandets begyndelse og sørge for at sejle tilbage, inden det atter bliver ebbe, da man ellers udsætter sig for et ufri-villigt forlænget ophold på ca. 6 timer.

Jeg har aflagt besøg på øen både i 1947—48 og 1949 i forårstiden og desuden i 1949 en enkelt gang i oktober måned. Selve øen er vidt forskellig på nord- og sydenden. Den nordlige del, på hvilken husene ligger, består af temmelig høje klitter, beklædt med marehalm, hvorimod den sydlige del er flade strandenge, overalt bevokset med hindebæger (*Statice limonium*), som i eftersommeren danner det pragtfuldeste blå tæppe med millioner af blomster. På nordenden ligger som nævnt husene, hvoraf det ene om sommeren beboes af opsynsmanden og hans hustru, der passer de løsgående får eller kreaturer, som græsser på øen i sommerhalvåret, idet de føres derover ad vadevejen fra Ho ca. 3 km borte. Ved ebbe står der kun få centimeter vand over denne vej, som er afmærket med stænger og grene nedstukken i sandet. Ja, undertiden ligger den ganske tør, så den kan befærdes til fods og med køretøjer. Foruden opsynsmandens hus ligger på Langli ejerens smukke stråtækte villa, som kun beboes om sommeren i ferietiden. Endelig findes der en gammel forladt bondegård og et par læskure til kreaturerne (se fig. 1). For ca. 40 år siden lå der ydermere 4—5 huse, men beboerne af disse er flyttet bort og husene nedrevne, så man nu kun ser enkelte murbrokker hist og her. Af planter lægger man foruden ovennævnte hindebæger mærke til myriader af engelskgræs (*Armeria vulgaris*), hejrenæb, flipkrave, bakkenellike, fligbladet vejbred, lyng, klokkelyng, rævling, viol, klitlimurt, stedmoder, salturt, sodaurt, brandbæger samt en hel koloni af den ret sjældne hjerteskulpet karse (*Lepidium draba*), som kun vokser langs et kloakudløb ved opsynsmandens bolig, men der findes den til gengæld også i en meget tæt koloni. Fuglelivet præges, straks man går i land, af de ustandseligt skrigende Strandskader (*Haematopus ostralegus*), samt af Hætte- og Stormmåger (*Larus ridibundus* og *L. canus*), hvorimod Sølvmågerne (*Larus argentatus*), der absolut er øens talrigste fugleart, mere holder sig til sine ynglepladser, som findes talrigst i kliterrainet mod nord og vest, men også i ikke ringe antal på strandengene mod syd, hvor de stadig breder sig. Når man nærmer sig deres ynglepladser, ser man overalt de store, skønne, hvide fugle liggende på rederne, siddende på hegnspæle eller flyvende omkring (se fig. 2), og skrålende deres uophørlige *ga-ooo, ga-ooo,*

der synger i ens øren længe efter at man har forladt øen. Ganske uden risiko er et besøg i en sølvmågekoloni ikke altid, idet en sølvmåge engang landede mig en lussing med vingen, så min hat fløj langt bort, og en anden gang sendte en sølvmåge en stråle flydende, af rådden fisk stinkende, ekskrementer ned over min ledsager, der blev ramt med en sådan præcision, at både hår, kinder, trøje og benklæder måtte underkastes en gennemgribende rensningsproces, inden vedkommende atter kunne være i nærheden af andre mennesker. Der findes mindst

Fig. 2. Sølvmåger (*Larus argentatus*) på nordvestsiden af Langli.
Herring Gulls (Larus argentatus) on the N. W. side of Langli.

700 par sølvmåger på Langli, og deres antal vokser stadig fra år til år. Det er sandsynligvis kolonien fra fanø, som er flyttet hertil, da der så godt som ingen sølvmåger har været på fanø siden den tyske besættelse, idet soldaterne systematisk plyndrede Kolonien for æg.

Grundet på Langlis ringe størrelse udøver sølvmågerne et sandt rædselsregimente mod øens øvrige fuglearters æg og unger, samt mod de mange harer, hvis yngel også decimeres uhyggeligt hvert år af de grådige måger. I år 1949 er der ydermere kommen en ræv over på Langli, hvilket jo langfra gør sagen hedre. Af Ederfugle (*Somateria mollissima*) yngler der årligt ca. 20 par, men gang på gang ser man de ituhakkede æg og de i græsset flagrende dunmasser, så det er kun

et fåtal ederfugleællinger, der slipper levende gennem skærsgården. Dog fandt jeg den 10/6 1949 endnu 2 ederfuglereder med 4 æg i hver midt imellem de på sydengene liggende sølvmågereder. Hvor længe mon disse ederfuglereder har fået fred?

Af Terner yngler der en mængde Havterner (*Sterna paradisaea*) og Fjordterner (*Sterna hirundo*), talrigst på strandengene mod sydvest og sydøst, men en del også langs stranden på den nordøstlige del af øen. Den samlede mængde af disse 2 arter anslår jeg til ca. 300 par, men også både disse og strandkadernes æg og unger beskattes hårdt af sølvmågerne. Af Dværgerterne (*Sterna albifrons*) har jeg kun set en ganske enkelt "rede" i det rene hvide sand ved sydenden. På nordenden af øen i en eng ca. 200 m fra kysten fandtes såvel i 1947 som 1948 en koloni på ca. 40 reder af Sandterne (*Gelochelidon nilotica*) med de så karakteristiske gåse-ekskremerter og gylpboller med rester af skarnbasser, firben og frøer. Også i 1949 forsøgte sandterne at yngle på deres sædvanlige sted, men sølvmågerne tog æggene lige så hurtigt som de blev lagt, hvorpå sandterne opgav forsøget og flyttede fra Langli.

Den 10/6 1949 fangede jeg på sydengene på øen en fjordterne, som havde fået sin højre vinge "låset" ved at de lange svingfjer var blevet drejet nedefter og fremefter og derved kommen i klemme under overarmen, så den ikke kunne flyve, men flagrede hen i græsset. Jeg førte forsigtigt vingefjerene på plads og løftede fuglen op i luften, hvorpå den tilsyneladende uskadt straks fløj ud over havet så langt, som jeg kunne øjne den.

Nogle enkelte par Rødben (*Tringa totanus*) og Viber (*Vanellus vanellus*) samt enkelte Lærker (*Alauda arvensis*) holdt til på engene på øst- og nordsiden. Opsynsmanden har fortalt mig, at han en enkelt gang både i 1948 og 1949 har set nogle ganske få Brushaner (*Philomachus pugnax*), men jeg har ikke set dem, når jeg har været på øen.

Langs stranden mod nordøst og på engene mod sydøst findes årligt en temmelig stor, omend noget spredt koloni af hættemåger. Stormmågerne derimod holder mere til i nogle lave klitter langs sydøstsiden og på sydengene.

Jeg anslår antallet af ynglende stormmåger til ca. 100 par og hættemågerne til ca. det tredobbelte.

Den fugleart, som næst efter sølvmågerne mere end nogen

anden præger øen og ses og høres overalt, er Strandskaden, som optræder i så store mængder, at jeg på en enkelt dag, den 19/5 1948, fandt 20 reder, de fleste med 4 æg, en enkelt endog med 5 æg. I år 1949 har opsynsmanden på forskellige tider foretaget optælling af strandskaderederne, og resultatet ser således ud:

24/5 1949: 9 kuld à 3 æg, 8 kuld à 4 æg og 1 kuld à 6 æg.

27/5 1949: 15 " 3 " og 8 " 4 æg.

1/6 1949: 22 " 3 " og 16 " 4 æg,

10/6 1949: 4 " 3 æg, 2 à 4 æg og 1 kuld à 5 æg.

Fig. 3. Rede med 6 æg af Strandskade (*Haematopus ostralegus*) på nordøstsiden af Langli.

Nest with 6 eggs of Oystercatcher (Haematopus ostralegus) on the N. E. side of Langli.

To dage før var der 6 (seks) æg i sidstnævnte rede, men da de 5 æg var språede og den ene unge halvvejs ude af skallen, er der mulighed for, at ungen af det sjette æg kan være gået fra reden og have gemt sig i nærheden.

Desuden har opsynsmanden fundet en del reder med 1 og 2 æg, men da som nævnt en mængde er bleven ødelagt af sølvmågerne og ræven, er en nøjagtig opgørelse af strandskaderernes reder og ægantal ganske umulig. Men af ovenstående vil det jo alligevel tydeligt fremgå, at tallet 4 er særdeles hyppigt, ligesom både 5 og 6 kan forekomme. Kuldet på 6 (se

fig. 3), som blev funden den $24/5$ 1949, viste den ejendommelighed, at de 4 æg var plettede og de to var snirklede, hvad også ses på billedet. Man kunne deraf fristes til at formode, at de var lagt af 2 forskellige hunner, men da jeg på en tur langs nordstranden på Fanø den $5/6$ 1949 på en lokalitet, hvor der absolut kun var tale om et enkelt par strandskader, fandt et kuld på 4 æg, hvoraf de 3 var plettede og det 4. var snirklet, mener jeg, at man også må betragte de 6 på Langli som lagt af samme hun.

Iøvrigt er strandskaden en fugl, som kan byde på adskillige overraskelser. Således fandt jeg den $25/6$ 1949 på toppen af en lav klit på Langli 3 æg af denne art liggende på det rene hvide sand uden spor af rede. Hverken muslingeskaller, sten eller græs. Intet som helst uden det bare sand. Æggene var hårdt rugede, så de var ikke tilfældigt "tabt" på stedet.

På fladvandet vest for Langli så jeg en dag i juni 1947 en flok på flere hundrede strandskader. Af præstekraver har jeg kun set en ganske enkelt; det var den almindelige Stor Præstekrave (*Charadrius hiaticula*).

Omkring midten af juni 1948 rejste der sig en kraftig vestenstorm med stærkt højvande, der ganske overskyllede de lavtliggende engstrækninger på sydenden af Langli, hvor der lå i hundredevis af reder med æg af terner, måger og strandskader, der alle gik tabt i de fremvæltende vandmasser. Samtidig druknede en mængde små harekillinger, af hvilke opsynsmanden fandt en del døde.

I maj 1948 havde et par Gråkrager (*Corvus cornix*) bygget rede og lagt 5 æg i et forkrøblet mirabeltræ, som sammen med nogle enkelte andre står i en fordybning i klitterne midt på Langli, og som udgør øens eneste trævækst (se fig. 1). Reden var anbragt ca. 3 meter over jorden, men æggene, der var hårdt rugede, var rådne og forladt. Opsynsmanden mente, at det var strandskaderne, som havde fordrevet kragerne fra reden.

Ved et besøg på Langli den $24/5$ 1949 så jeg en stor hugorm (*Vipera berus*) i klitternes marehalm på nordenden, og samtidig lagde jeg mærke til, at der i år var usædvanlig mange harer på øen.

Til slut skal jeg kun bemærke, at opsynsmanden på Langli

på min direkte forespørgsel erklærer, at han undertiden har set en stor terne med rødt næb flyve over Langli, og rigtigheden af hans udsagn fik jeg bekræftet, da jeg i efteråret 1948 så en gammel udfarvet Rovterne (*Hydroprogne tschegrava*), som var skudt den $\frac{1}{8}$ 1948 på Værn enge i Ringkøbing fjord. Sammesteds blev den $\frac{4}{10}$ 1948 skudt en smuk gammel han af Bramgåsen (*Branta leucopsis*) ud af en flok på 10 stykker.

SUMMARY IN ENGLISH

The Bird-life of the Island of Langli.

The island of Langli, extending from Northwest to southeast, is about 3 km long and about 600 metres broad and situated in Ho Bay about 10 km northwest of Esbjerg, separated from the North Sea by the peninsula Skallingen. In spring several birds breed there, notably a large colony of Herring Gulls (*Larus argentatus*), about 700 pairs, furthermore about 300 pairs of Common Terns (*Sterna hirundo*) and Arctic Terns (*Sterna paradisaea*), about 50 pairs of Oystercatchers (*Haematopus ostralegus*), about 20 pairs of Eider-Ducks (*Somateria mollissima*), a few Redshanks (*Tringa totanus*), Larks (*Alauda arvensis*), Ringed Plovers (*Charadrius hiaticula*) and Little Terns (*Sterna albifrons*), about 300 pairs of Black-headed Gulls (*Larus ridibundus*) and about 100 pairs of Common Gulls (*Larus canus*), and in 1947 and 1948 a colony of about 40 pairs of Gull-billed Terns (*Gelochelidon nilotica*), which unfortunately in 1949 were completely expelled by the Herring Gulls which devoured their eggs as quickly as they were laid. A true reign of terror is exercised by the Herring Gulls especially over the Terns as well as over the eggs and young of the Eiderducks.
